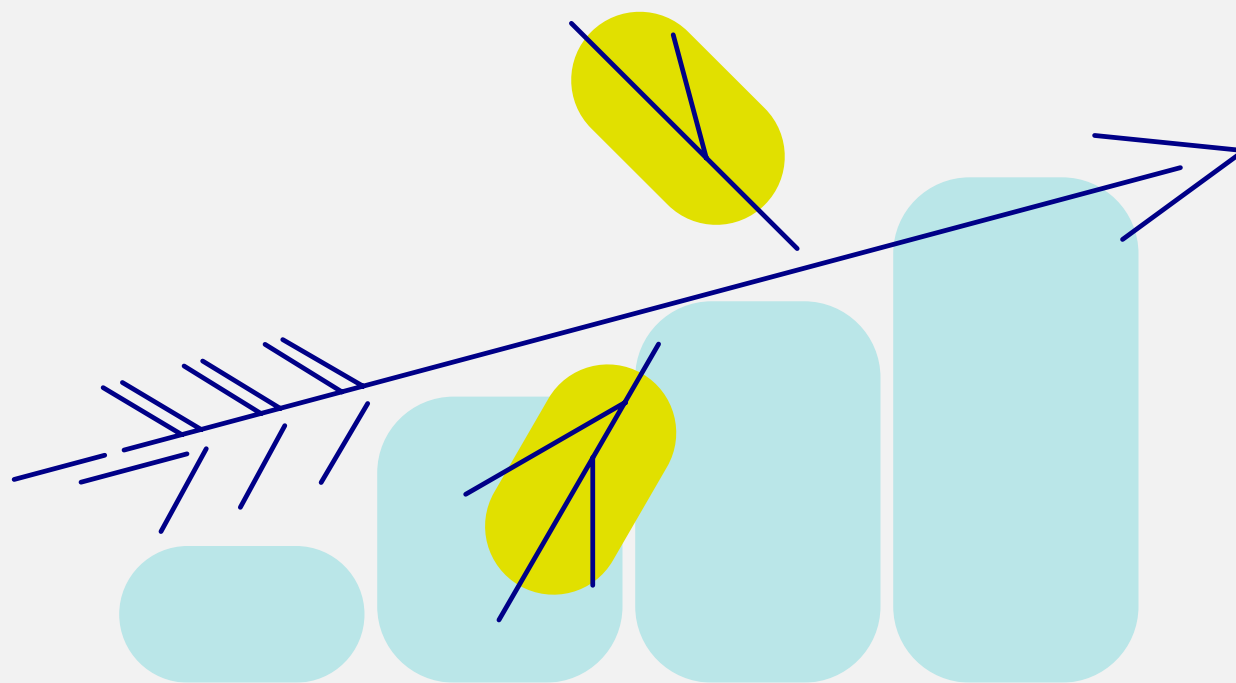

Riigi pakutavate finantsinstrumentidega ettevõtete konkurentsivõimet tõstmas

Riigikogu majanduskonverents

„Eesti majanduse järgmised valikud“

30.09.2026

Teemad

1. **ELSi ambitsioon**
2. **Mis töötab:** riskijagamine ja fookus
3. **Mis ei tööta:** killustatus, jäik kapital, väike riskivõime
4. **ELSi ja finantsinstrumentide portfell:** toetuste jagajast arengu finantseerijaks

Eesti ettevõtete rahastus on pangakeskne, kallis ja tagatisepõhine

12,5 mld €

ettevõtetele väljastatud
pangalaenude jääk (kevad 2026)

~811 m €

Eesti investeerimisfondide
kumulatiivsed investeeringud
reaalsektorisse (+16% aastaga)

> euroala

uute ettevõttelaenude
intressimäärad on olnud
euroala keskmisest kõrgemad

**Kinnisvara suur
osakaal**

suur osa laenujäägist (47%) on
seotud kinnisvaraalse
tegevusega

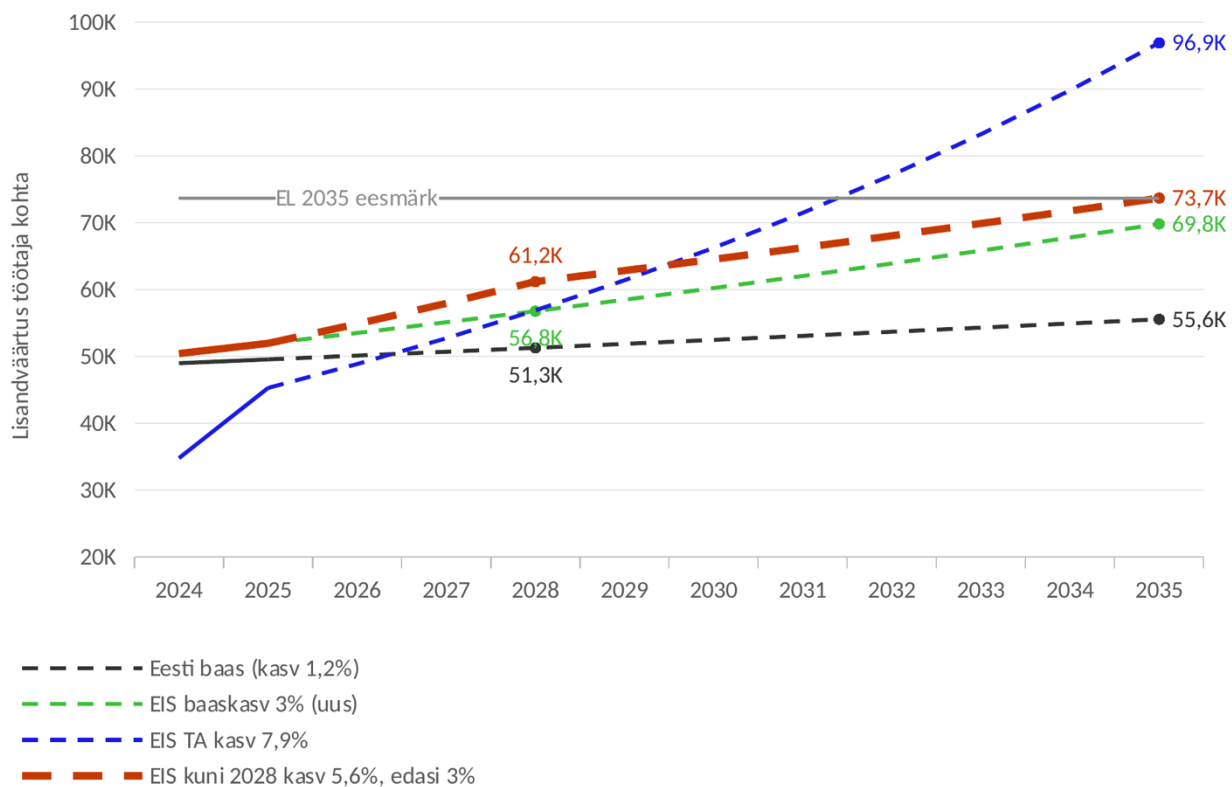
Pangalaen sobib stabiilse rahavoo ja tagatisega ettevõttele. Innovatsiooni turuletoomine, immateriaalne vara, eksport ja suured pika tasuvusajaga investeeringud jäävad aga sageli rahastuseta või rahastatakse väiksemas mahus – just need, mis tõstavad tootlikkust.

Meie **põhieesmärk** on kasvatada koostöös
ettevõtetega nende toodete ja teenuste
teadmismahukust ja ekspordivõimekust ning
luua sellega Eesti riigile **mõõdetavat**
majanduslikku väärtust.

Lisandväärtuse stsenaariumid

EIS-i kliendiportfelli lisandväärtus töötaja kohta – prognoos 2035. aastani

Lisandväärtuse prognoos

EESMÄRK

+5,6%

aastas keskmiselt, EIS-i ettevõtete lisandväärtuse kasv

Fokuseerida tuleb portfellis enim teadmusmahukale kliendile

- EIS-i kogu kliendiportfelli lisandväärtus kasvab keskmiselt 3% aastas
 - TAI klient ületab Eesti keskmist ja kasvab keskmiselt 6,2%
- Panustamaks TAIE 2035 eesmärki (110% EL keskmisest), peaks EIS kogu kliendiportfelli lisandväärtust aastas tõstma 5,6%

Eesmärgiks strateegiaperioodil

Tõsta teadmusmahuka kliendi osakaalu portfellis ning sihtida EIS-i kliendi lisandväärtuse keskmist kasvu 5,6% aastas (trajektoor 110% EL keskmisest).

Ehitame võimekusi neljas suunas

Eesti majanduse tootlikkuse kasvatamiseks – ressursid suunatakse sinna, kus on suurim mõju

Toetame teadus- ja arendustegevust

74 mln €

Võimendame kõrge riskiga T&A-investeeringuid ja panustamist immateriaalsetesse varadesse. Kiirendame idu- ja süvatehnoloogiaettevõtete kasvu.

Toetame investeeringuid

108 mln €

Toetame jätku- ja välisinvesteeringuid, fookusega teadmusmahukatel investeeringutel. Suurendame kapitali kättesaadavust.

Toetame eksporti

40 mln €

Aitame sihtturge mitmekesistada, edendame Eesti mainet ning pakume võrgustikke, ärimissioone ja turule sisenemise tuge.

Elamumajanduse arendamine

132 mln €

Parandame eluasemete kättesaadavust ja energiatõhusust. Võimendame renoveerimistehnoloogiate arendust ehitussektori ekspordi kasvatamiseks.

Suuremahulised projektid alates 2026

Kaitsevaldkonna tootearendus

24 mln €

Innovatsioonilaen (SF, RE)

37,3 mln €

Üleeuroopalise huvi T&A (IPCEI)

20 mln €

Juhtettevõtte programm

14 mln €

Suurinvesteeringute toetus

max 20 mln € / e-v

Mis töötab: riski jagamine turuga ja fookus teadmismahukusele

ca 90%

Pangaturust on on EISi partnerid

Enamik Eesti pankade investeerimislaene arvestab EIS-i käendust tagatisena. Pank teeb krediidiotsuse, riik jagab riski. (2025: 129,9 mln € käendusi)

1 € → 10 €

Käenduseid toetav kapital

Iga EIS-i käenduse kapitali euro kaasab ligikaudu 10 € investeringuid ning tagasimakstud raha läheb uuesti ringlusse – toetusel seda omadust ei ole.

6,2% vs 3%

Fookus teadmismahukatele klientidele on kasulik

TAI klientide lisandväärtus töötaja kohta kasvab 6,2% aastas, kogu portfellis 3%
- Iga 1 € TAI mahukat toetust toob 5 aasta jooksul 26 € müügitulu.

Tootetingimused

Unikaalsed tingimused finantsturul

Kuni 15 a lepingud. Lisaks krediidikindlustus ja ekspordilaen katavad ostjariski ja pikki tehinguid neil turgudel ja vastaspooltel, mida rahvusvahelised krediidikindlustajad ei kata.

Mis ei tööta: killustatus ja piiratud tehingumahud

Teenuste killustatus

Liiga palju väiksemamahulisi teenuseid

EIS-il on ligi 3x rohkem teenuseid kui võrdlusasutustel keskmiselt. Ettevõtja jaoks on süsteem killustatud ja raskesti hoomatav.

7,5 mln €

Limiidid ja riskiisu jäävad kasvule väikseks

Kapitalilaenu lagi ei kata mid-cap'ide ja suurprojektide vajadust.

Toetus või finantsinstrument: valik sõltub rahavoost ja riskist

Instrument	Sobib eeskätt	Ei sobi hästi
Toetus	Varane teadus- ja arendustegevus, turutõrkega tegevus, avaliku hüvega projektid	Tavapärane investeering, mille rahavoog võimaldab laenu teenindada
Tavalaen	Prognoositava rahavooga investeering, tootmisvõimsuse laiendamine	Väga varane tehnoloogia, tagatiseta immateriaalse vara projekt
Soodus- või innovatsioonilaen	Arendusest turuletoomise faas, kus pangalaen on riski ja vara tõttu keeruline	Realistliku ärimudeli või tagasimaksevõimeta ettevõtte
Garantii / käendus	Elujõuline projekt, millel napib tagatist või mille riski pank üksi ei kanna	Kahjumliku või elujõuetu tegevuse kunstlik pikendamine
Omakapital ja riskikapital	Kiire kasv, süvatehnoloogia, skaleeritav ärimudel	Omanik ei soovi osalust vähendada või kasvupotentsiaal on piiratud
Ekspordikindlustus ja -garantiid	Välisturule sisenemine, ostjarisk, tütaretevõtte, suur välisprojekt	Siseturule suunatud madala riskiga tegevus
Nõustamine + finantsinstrument	Lisaks rahale on vaja strateegiat, ekspordivalmidust, finantskirjaoskust	Põhiprobleem on lühiajaline likviidsus

Hea finantsinstrumendi neli perspektiivi

1

Tuvastatud turutõrge

Kõrge intress ei ole turutõrge, kui see peegeldab tegelikku riski. Sekkumine on põhjendatud, kui elujõulise projekti risk on erarahastajale liiga kallis: nõrk tagatis, pikk ajahorisont või raskesti hinnatav teadmus

2

Lisanduvus

Instrument peab tooma kaasa investeeringu, mida muidu ei tehtaks või tehtaks väiksemas mahu, ning suurendama erasektori atraktiivsust kaasrahastuseks. Muidu vähendab see vaid ettevõtte rahastuskulu

3

Proportsionaalne risk

Mida suurema riski riik võtab, seda selgem peab olema arenguhüpe või ühiskondlik kasu

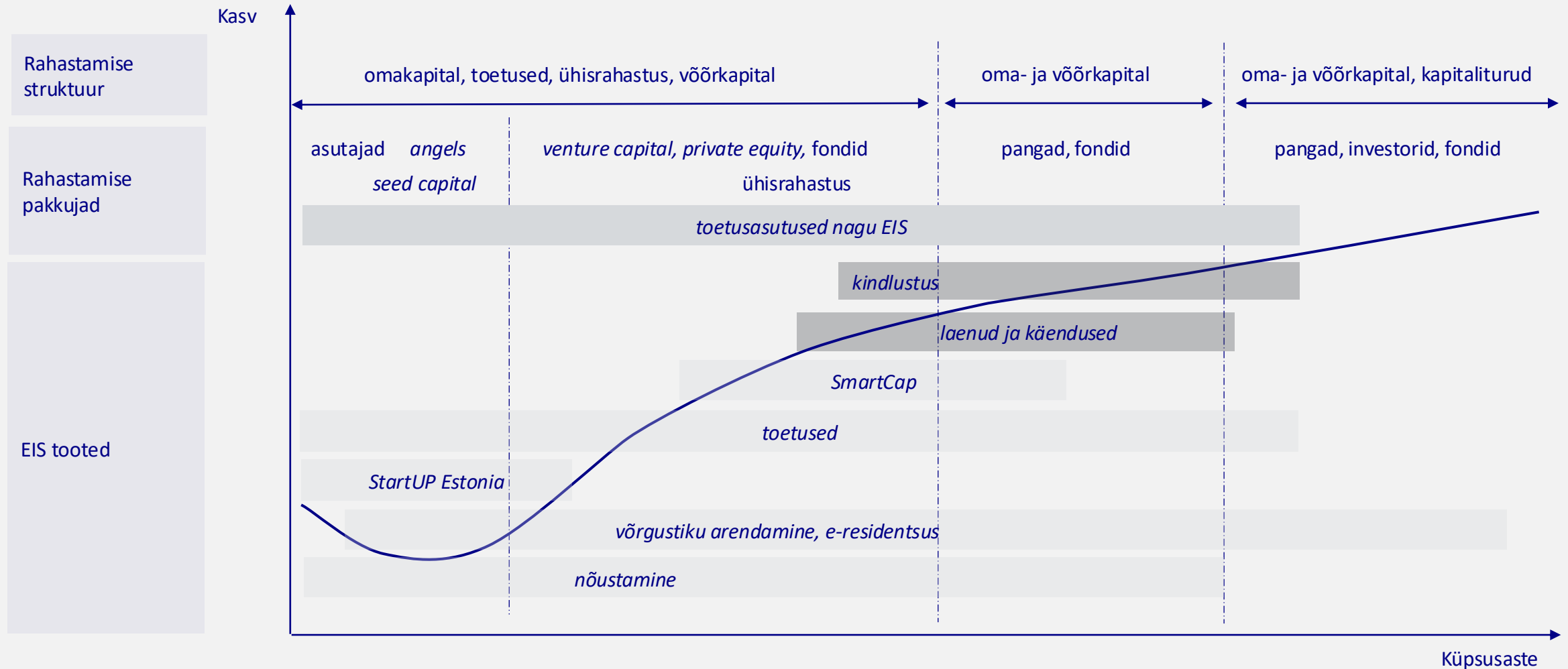
4

Riigiabi

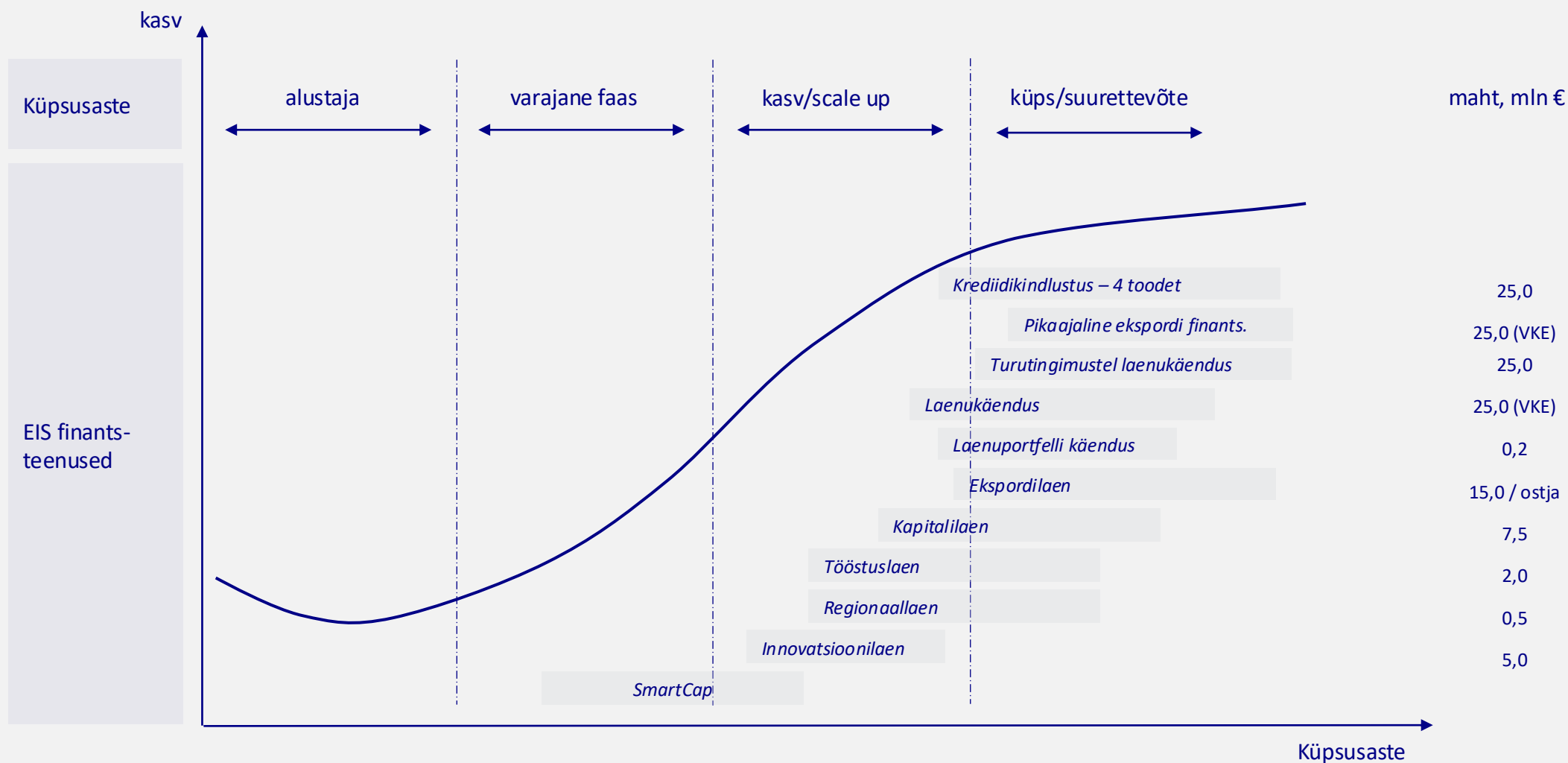
Finantseering, mida riik peab arvestama erineva riigiabi reeglistikuga – vähese tähtsusega abi, grupierandi määrus

Finantsinstrument ei sobi, kui ettevõttel puudub realistlik tagasimaksevõime, projekt on sisuliselt avalik teenus, avalik raha asendab eraraha ilma lisanduva mõjuta või hoitakse elus nõrka ärimudelit

EIS toodete ja teenuste paiknemine ettevõtte elutsükli

Finantsinstrumendid katavad suure osa kasvu ja küpsete ettevõtete vajadustest

Millist probleemi finantsinstrumentidega lahendame

1 Ebapiisava tagatise probleem

2 Ebapiisava omafinantseering

3 Finantseerimise tähtaeg

4 Välisostjate finantseerimine

- **Laenukäendus** - eesmärk võimaldada pangafinantseeringu kaasamist ettevõtluse kasvatamisel läbi **tagatise tugevdamise**
- **Tööstuslaen ja regionaallaen** - **omafinantseeringu osaline või täielik finantseerimine** juhul, kui investeeringu tegemiseks taotletakse pangalaenu või liisingut ning ettevõtjal puudub piisav kapital nõutud omafinantseeringu tegemiseks
- **Kapitalilaen** - **kasvuks vajalik kapital, mis on võimalik refinantseerida**, kui kapitaliseeritus on piisav
- **Ekspordilaen** – pikaajalise **krediidikindlustusega tagatud projektide finantseerimine**, kui selleks on vajadus ja puuduvad erakapitalil põhinevad teenusepakkujad

5

Kindlustuslahendused

- Eesmärk ettevõtjale ostja makseriski kindlustus
- Toetamaks Eesti eksportööride tegevust ja laienemist uutele turgudele ja konkreetsed vastaspooled, mida rahvusvahelised krediidikindlustusseltsid ei kata

Lühiajaline Krediidikindlustus (kuni 24 kuud):

- Üksiku tehingu kindlustus
- Üksiku ostja kindlustus(müügikäibe põhjal)
- Valikulise riski kindlustus
- Müügikäibe kindlustus

Pikaajaliste eksporditehingute krediidikindlustus (al. 24 kuud)

- Tarnijakrediidi kindlustus
- Ostjakrediidi kindlustus
- Eksporditavate kaupade tootmise kindlustus

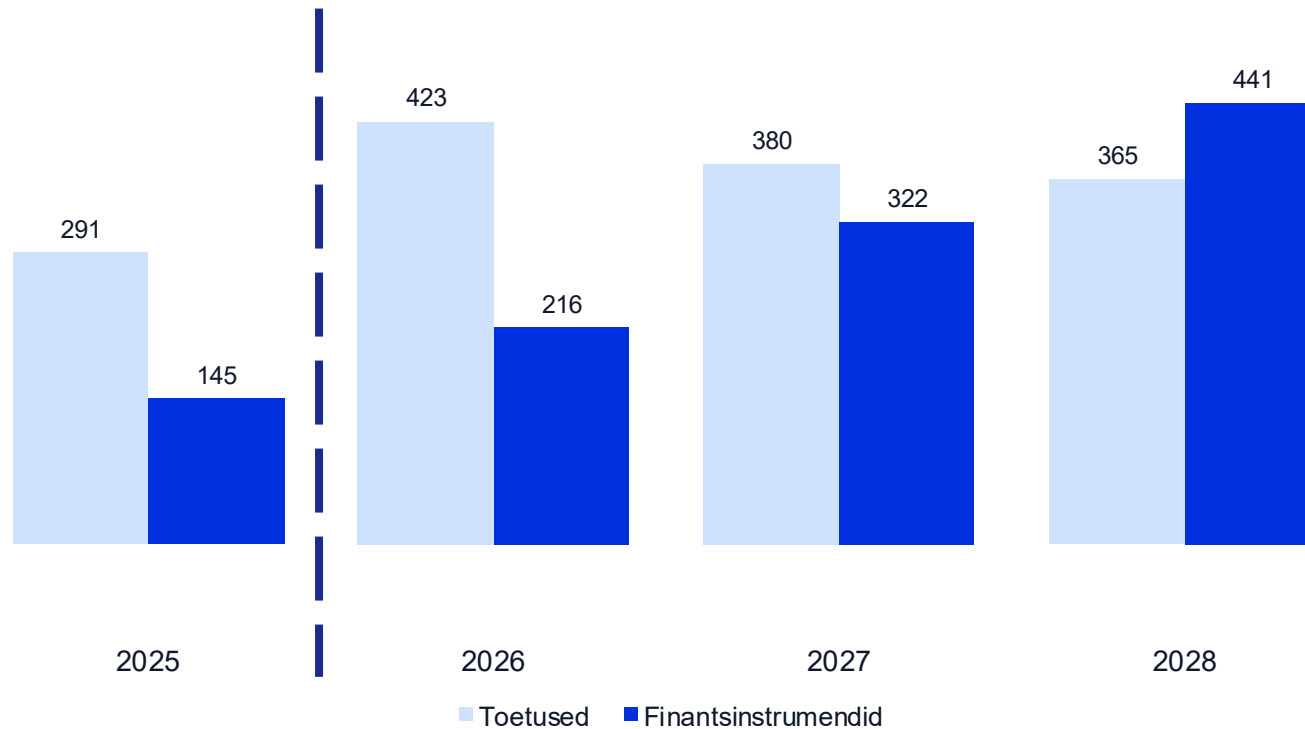
EIS-i finantsinstrumentide võimalikud edasiarendused

	Kirjeldus	Sihtrühm
Allutatud laen	Finantsinstrument, mis asub pangalaenude, võlakirjade ja omakapitali vahel ettevõtte finantseerimise struktuuris	- Ettevõtted, kelle omakapitali tase ei ole piisav, et saada finantseerimist laenu- või kapitali turgudelt - Keskmiised ja suuremad projektid
Kombineeritud teenused	Laen ja toetus koos, näiteks, kui finantseeritakse innovatsiooni, siis projekti õnnestumisel innovatsiooniga seotud laenu põhiosa kustutatakse	- Ettevõtted, kes skaleerivad oma tooteid “laborist turule” - TAI kliendid, TRL/TVT tase 5+
Kapitalilaenu maht	Suurem otselaenu maht 7,5 -> 13,0 mln €	Investeervad ettevõtted
Omakapitali investeeringud	Omakapitali vähemusosaluse investeering turutingimustel	Olulised ettevõtted, kelle kapitalistruktuuri parendab võimalik avaliku sektori vähemusosalus

Liikumine innovatsiooni finantseerimise suunas

Turule suunatud vahendite maht kasvab peamiselt finantsinstrumentide arvelt

EIS-i turule suunatud vahendite maht, mln €

+203%

finantsinstrumentide kasv
2025 → 2028

+25%

toetuste kasv samal perioodil

+85%

kogumahu kasv: 436 → 806 mln €

Suuremad tegevused

- Pillar Assessment auditi läbimine strateegiaperioodil
- Võimekus kaasata EK otserahastust lisaks struktuurifondidele
- InvestEU mandaat mahus 109 mln €
- Innovatsioonilaen 2026. aastal (37,3 mln €)

Majandusarengut toetava asutuse portfellis on finantstrumentidel oluline roll, mis võimaldab arengu finantseerimist, riskijagamist ja erakapitali võimendamist